

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Quare discipuli, in hoc gymnasio, tam duriter, & asperè habeantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

git carnes, sed unam cum ossibus. Pulcherrimae arbores etiam nana, immittit, vermiculosa, fugacia, caluosa poma generant: Venustissimae urbes vilissimis domibus & tuguriis non carent; ornatissima domus obscurissimos recessus & latebras habent, quo retinenda conjiciantur; artificiosissima aedificia non ab omnibus incommodis sunt eximia. Caelum respicimus? Vix ullus innubis est dies; serenissimo caelo saevissimae tempestates: non iidem semper flant venti; Favonios & Zephyros saepe plumbens Ausfer, & imbricator Boreas excipit. Nec oleum sine amurea est, nec sine lolio triticum. Et quantum foridum latet vel in formosissimo homine: & quoties idem vel uno die mutatur? Verè, Nunquam in eodem statu permanserit. Ecquid tibi vis, o homo, De v's etiam in angelis vis reperit pravitatein. Vbiq; aduersarius, ubiq; hostis est. Nihil beatum ab omni parte. Et nos omni die volumus ridere Phœbum? omnia ire tranquillè, atque ad votum omnia succedere? Haec somniantium insaniam est, non vigilantium. Omnia Naturæ opera reclamant, & ubiq; hostem late-re pronuntiant. Idem in moralibus videre est.

§. III.

Vix ullus liber est, cui non suus sit error & nevus, aut ab auctore, aut a typographo. Vbi honor est sine onere? Si onus desit, verus honor non erit. Et ubi cæus ille hominum est, qui malos omnes excluderit? Et ubi vir ille tam sanctus est, in quo nihil sit quod jure reprehendere possis? quod prandium, quæ cœna est, cui non suum miscatur acetum? Edo satis & impleo me? gravor, jamque cuperem parcius edisse. Substringo appetentiam, & tempero? jam gula in cruce est. Ita semper liberalibus proximus haeret dies Cinerum, & Palchati paratè. Honoris templo proximum est laboris: ex hoc in illud transitur. Sic ubi uber, ibi, tuber; ubi mel, ibi fel.

Dicuntur Iove iudice litigasse Voluptas, & Dolor, neque illa huic, neque hic illi in ullo cessurus videbatur: Ad quos Iupiter: Bene est, inquit, ita componam vos, ut dirimi nequeatis. Et adamantino vinculo colligavit dissidentes. Inde nunquam non simul sunt. Quid miramur?

Semper odoriferis proxima spina rosis.

Quocumque oculos convertas, mel felle temperatum reperies, nec quicquam adeo purum est ab omni faece. Ingenium hoc omnibus creatis est, ut insidiat quadam ad mutationem sedantur & casum. Ut sero consumens quadam rubigo per naturam agnata est; ligno exedens caries aut teredo: sic animalibus, oppidii, regni internae & suae causae perirent. Sæpè, infera respice: granula parva: manu facta, aut mente: ab omni ævo corrumpunt, & corrident in omne ævum. Atque in flumina ad mare feruntur, perpeti & piano cursu, sic res omnes humane per hanc (ut sic dicam) claudam canalem labantur ad suam metam. Meta ea rigor, & interitum, quibus pestis, bella, eades administri & instrumenta sunt.

Quid ergo sibi vult impatientia nostra? Triumphos ante victoriâ? lautissimam mensam ante labores? Quis servum ferat, qui domum rediens ex agro, conqueratur triclinium nondum stratum, nondum illatas epulas? Tu bone vir sternes, tu epulas infer. Ita paterfamilias jubet: Præcinge te, & ministra mihi, post hæc tu manducabis: & bibes. Est tempus spargendi ac seminandi, erit etiam tempus colligendi. Illud præcedit istud. Qui seminant in lacrymis, in exultatione metent: Euntes ibant & stebant, mittentes semina sua, venientes autem Chrysothomus: Quemadmodum, inquit, semina opus habent in miribus, ita nos etiam lacrymæ: & quemadmodum

terra opus habet ut areat & proficiatur, ita anima fidelis, pro ligone indiget tentationibus & afflictionibus, ne producat malas herbas, ut ejus molliatur duritia, ne nimium esset atur & exiliat. Oportet nos prius laborare, & tunc animi remissionem & otium querere. In Orbe hoc labor & afflictio est, in caelo quiete & ferie sequitur. Caelum affectas, & de corporis quiete cogitas? Eundem audi Chrysothomum, qui non immerito nostram nobis segnitatem sic exprobra. Quid dicis, o homo, quid agis? caelum paras ascendere, & regnum caeli invadere: & interrogas, ne qua tibi difficultas occurrat in itinere, ne quid asperum tibi in via accidat aut laboriosum, & non erubescis? non pudore oppressus sub terra temetipsum defocis? Quidquid agas, ad caelum non evades, nisi probe convulsus.

Vir ille religiosissimus verè dixit: Regnū caelorum est regnum tentatorum, afflictorum, contemptorum, & variè deruncatorum. Quomodo audebis tu timide, inter tot decantatos duces comparere? Deus vult te scire, pretiosum esse bonum quod quaerimus, pro quo consequendo hæc toleramus.

Gens Hebræa in terras uberes illas transitura, Scythiam regem Hesebon his precibus convenit: Transibimus per terram tuam, publica gradiemur via: non declinabimus neque ad dextram, neque ad sinistram. Alimenta pretio vende nobis ut vescamur; aquam pecuniâ tribue, & sic bibemus. Non annuit rex: itaque vi fuit aperienda via. Cuperemus & nos transire ad caelum sine turbis & Pavidos hostibus; & multorum votum est, neminem lædere, modò nec ipsi lædantur. Frustra sumus. Non admittit caelum tam effeminatè pavidos, & qui hoc uolum fatagant, nisi I. PATI.

Ergo quod prebit cum laude usurparunt. Nulla dies sine linea: Imitemur & nos, dicamulque: Nulla dies sine nubecula. Lux nulla transeat, quâ non aliquid strenuè agamus, aut fortiter patiamur pro Christo. Quam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Per multas omnino, per plurimas. Nec verè quidquam in Orbe dignioris admirationis est, quam homo fortiter miser, & obfirmatè mentis ad tolerandum. Et ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Primus in Patientiæ gymnasio profectus est, scire, neminem nisi plurima patiendo proficere.

CAPVT II.

Quare discipuli in hoc gymnasio tam duriter, & asperè habeantur.

Motu & agitatione plurima conservantur, alioqui peritura. Frumentum nisi ventiletur, corrumpitur, non raro cum situm dicit, alas accipit, & evolat. Vestis perpetuo cistaram exilio damnata tinea fit epulum. Ferrum si nullo teratur usu, rubigine dæteritur, & vires perdit. Vitis nisi putentur, in silvam degenerant. Vvæ nisi torculari premanantur, putrescunt. Cetera talia capimus, nec fidem negamus experientia. Nihilominus miramur, & ægrè ferimus, homines à Deo tot tamque variis calamitatibus exerceri & agitari. Diximus priore capite, sic oportere fieri: Nunc porro dicemus sic optimè fieri.

§. I.

Cur suos Deus non in paradiso, sed è cruce in paradysum transfere decreverit, sexcetera causas est assignare. Hic ego ipsam inter homines consuetudinem interrogo: Si quis inhonestæ domus odium non concipiat à plagis, aut inde per scalas præcipitatus, multò minus domum illam detestabitur, si pro gratissimo hospite in eâ habeatur: Ita proflus si paulo

Job. cap. 14.
vers. 2.
Iam c. 4.
vers. 18.
Quæ somniantium insania est, non vigilantium.

Voluptas & dolor se invicem sequuntur.

Lips. l. 1.
de Crust.
cap. 15.

Res humanae per cladium canalem labantur ad suam metam.

Enc. c. 27.
vers. 8.

Psal. 125.
v. 5. & 7.

Chrysothomus. l. 1. tem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Ad in Ps. 125. v. 5. & 7. habent in miribus, ita nos etiam lacrymæ: & quemadmodum

Animâ fidelis indiget tentationibus & afflictionibus, ne producat malas herbas, ut ejus molliatur duritia, ne nimium esset atur & exiliat. Oportet nos prius laborare, & tunc animi remissionem & otium querere. In Orbe hoc labor & afflictio est, in caelo quiete & ferie sequitur. Caelum affectas, & de corporis quiete cogitas? Eundem audi Chrysothomum, qui non immerito nostram nobis segnitatem sic exprobra. Quid dicis, o homo, quid agis? caelum paras ascendere, & regnum caeli invadere: & interrogas, ne qua tibi difficultas occurrat in itinere, ne quid asperum tibi in via accidat aut laboriosum, & non erubescis? non pudore oppressus sub terra temetipsum defocis? Quidquid agas, ad caelum non evades, nisi probe convulsus.

Vir ille religiosissimus verè dixit: Regnū caelorum est regnum tentatorum, afflictorum, contemptorum, & variè deruncatorum. Quomodo audebis tu timide, inter tot decantatos duces comparere? Deus vult te scire, pretiosum esse bonum quod quaerimus, pro quo consequendo hæc toleramus.

Gens Hebræa in terras uberes illas transitura, Scythiam regem Hesebon his precibus convenit: Transibimus per terram tuam, publica gradiemur via: non declinabimus neque ad dextram, neque ad sinistram. Alimenta pretio vende nobis ut vescamur; aquam pecuniâ tribue, & sic bibemus. Non annuit rex: itaque vi fuit aperienda via. Cuperemus & nos transire ad caelum sine turbis & Pavidos hostibus; & multorum votum est, neminem lædere, modò nec ipsi lædantur. Frustra sumus. Non admittit caelum tam effeminatè pavidos, & qui hoc uolum fatagant, nisi I. PATI.

Ergo quod prebit cum laude usurparunt. Nulla dies sine linea: Imitemur & nos, dicamulque: Nulla dies sine nubecula. Lux nulla transeat, quâ non aliquid strenuè agamus, aut fortiter patiamur pro Christo. Quam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Per multas omnino, per plurimas. Nec verè quidquam in Orbe dignioris admirationis est, quam homo fortiter miser, & obfirmatè mentis ad tolerandum. Et ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Primus in Patientiæ gymnasio profectus est, scire, neminem nisi plurima patiendo proficere.

CAPVT II.

Quare discipuli in hoc gymnasio tam duriter, & asperè habeantur.

Motu & agitatione plurima conservantur, alioqui peritura. Frumentum nisi ventiletur, corrumpitur, non raro cum situm dicit, alas accipit, & evolat. Vestis perpetuo cistaram exilio damnata tinea fit epulum. Ferrum si nullo teratur usu, rubigine dæteritur, & vires perdit. Vitis nisi putentur, in silvam degenerant. Vvæ nisi torculari premanantur, putrescunt. Cetera talia capimus, nec fidem negamus experientia. Nihilominus miramur, & ægrè ferimus, homines à Deo tot tamque variis calamitatibus exerceri & agitari. Diximus priore capite, sic oportere fieri: Nunc porro dicemus sic optimè fieri.

§. I.

Cur suos Deus non in paradiso, sed è cruce in paradysum transfere decreverit, sexcetera causas est assignare. Hic ego ipsam inter homines consuetudinem interrogo: Si quis inhonestæ domus odium non concipiat à plagis, aut inde per scalas præcipitatus, multò minus domum illam detestabitur, si pro gratissimo hospite in eâ habeatur: Ita proflus si paulo

paulo nobis suavius esset in hoc orbe, caelestes delicias vix ullus ambiret. Mille simus quisque diceret: Bene mihi est, quid ultra cupiam voluptates incertas? Hic plurimorum sensus foret opibus & voluptatibus suis ebrii, naufragent caelum, velut boves e suo prato saturi, ibi procumbant ubi pascuntur. Ideo felle miscenda erant omnia, ne mel Mundi pro summis delitiis haberetur. Cur, oro Hebraei tam inimicam experti sunt Aegyptum? siquidem inimitissimi erant praefecti, labor geminatus, flagella perpetuo intentata, & insuper necandi erant eorum parvuli. Quid voluit his Deus? Aegypti & universae idololatriae ingens apud suos taedium & odium conciliare. Ed spectabant Moysi exhortationes ad terras fertilissimas desiderandas. Ed permittit scire Pharaon, ut populus Hebraeus, odio tam ferocis domini aliam sibi patriam indagaret.

Cur permittit Deus Hebraeos in Aegyptum tam multa mala pati:

Gregorius lib 23. mor. c. 15. post med. Sic & Christiani in hac vita.

Greg. 1. 25. mor. c. 15. post med.

August. 10. 10. serm. 3. de Temp. circa med.

Chryso. homil. 6. ad Pop. Antioch.

Sap. cap. 3. vers. 5. Nemo aspectu divino dignus nisi varijs calamitatibus exercitatus; Gen. c. 27. vers. 21.

Pulchre dixit Gregorius: Pie Dei consilio agit, ut hujus peregrinationis tempore electorum vita turbetur. Via est vita praesens, qua ad patriam tendimus: & idcirco hic occulto judicio frequenter perturbatione commovimur, ne viam pro patria diligamus. Viator praesertim lentus ac deses in amoenis pratis, sub umbrosis arboribus, in opacis nemoribus facillime detineri se patitur usque & usque moras necit; modò hic, modò illic sedit, dum diem amittit. Addit Gregorius: Electus ergo suis ad se pergentibus Dominus hujus mundi iter asperum facit: ne dum quisque praesentis vitae requie, quasi amenitate vitae pascitur, magis eum diu pergere, quam citius pervenire deleat. ne dum oblectatur in via obliviscatur, quod desiderabat in patria.

Quemadmodum verò divinum amorem acutius vel primoribus labris gustasse, quam suavis sit Dominus; ita prorsus delibasse non nihil quanta rerum fluxarum sit amarities, in earundem odium non leviter impellet. Atque, hoc agit afflictio; abinthium Mundi libandum porrigit; spinas pedibus subternit, ut ad concitatus eundem impellat. Eleganter Augustinus: O infelicitas, inquit, generis humani! Amarum est Mundus, & diligitur; putas, si dulcis esset, qualiter amaretur? Turbatur, & tamen amatur: quid si tranquillus esset? Flores Mundi quomodo colligeres, qui a spinis non revocas manum?

Ejusdem animi Chrysostronus: Si, ait, cum nos undique tristitia circumveant, tam libenter praesentis vitae immoramur, si nihil horum esset, quando unquam futura desideraverimus? Adeo caeco nostri amore furimus, ut pro sanitate pharmacum, pro termino viam, pro conditore res conditas amemus. Hinc Deus praenè cogitur calices ingerere amariore, ne posteam & abinthiam pro nectare bibamus, & ne caelo praefereamus terram.

§. II.

Aureus ille, quem dixi, orator Chrysostronus, decem rationibus illud egregie adstruit, vtile esse affligi. Quia in re illud pensitativus hic cogitandum, ab intelligentia humana nec tenuissimam quidem umbram divinae Majestatis capi: Reges nobis & Caesares imaginamur, cum Deum cogitamus. Ah, quam viles, quam & pueriles sunt vel sublimissimae cogitationes nostrae. Atque hinc varius error. Sapientiae vox est: Deus tentavit eos, & invenit illos dignos se. Adeo immensa Dei Majestas est, ut divino aspectu nemo dignus haberi possit, nisi calamitatibus varijs exercitativissimus, velut generosus & fortis athleta, cui praemium non debetur, nisi post certamina. Ad rem dixit Nicetas Choniates: Is solum miser est, qui in afflictione constitutus nimium tristatur, & Deo non se dignum praebet.

Iaacus senio jam praenè caecus, ut filium tactu exploret: Accede ad me, inquit, ut tangam te filii mei. & probem utrum tu sis filius meus. Vix aliter Deus: Tan-

genus es, mi fili; calidas quidem manus habeo, & urunt, sed si filius meus es, patieris te tangi; qui uri non vult, meus non est, me indignus est. Unigenam filium meum in crucem agi passus sum, & inveni cum dignum me; nec ferè tantus egi cum Matre Virgine, in cujus pectore gladium doloris defixi, plurimis annis inhaesurum, & inveni eam dignam me; nec certe haec mihi amicissimos aliter tractavi, & inveni eos me dignos. Et quid tu jam, eximi vis hoc numero, & esse singularis? Si exceptus es à supplicio flagellorum, deletus es è numero filiorum. Sic ergo filios meos exerceo; sic exerceo; etiam honoro. Opulentior certe fuit & honoratior Ioseph in exilio, quam in paternà domo. Ezechiel captivorum medius, caelestibus ostentis, exhilaratus est. Tribus Hebraeis juvenibus nunquam suavius fuit, quam in flamarum ergastulo: nihil eis unquam honorificentius contigit, quam in medijs ignibus habere socium aspectabilem angelum. Quisquis igitur inter Dei filios vult numerari, generosis vocibus se talem monstret; dicat impavidus: Affligor, sed patienter bene est: Torqueor, sed pro Christo libenter: dulce est. Calumniis & falsis accusationibus obruor, sed pro Deo hilariter: rectè est. Vincor & uror, sed pro caelo fortiter: Optabile est, non quod ignis me non urat, sed quod non vincat. Malo me Deus in castris suis, quam in delitiis hic habeat. Scio: maudandus vitulus ad pasca liber dimittitur, fervendus iugo premitur: Castigans castigabit me Dominus, & morti non tra-

Quia exceptus à supplicio flagellorum deletus est è numero filiorum.

Psal. 117. vers. 18.

§. III.

Atque ut haec probius capiamus, ita ratiocinamur: Supremum elementum ignis tantae nobilitatis, sed & roboris tanti est, ut quidquid comprehendit ac suum facit, pannum, corium, ligna, ipsos etiam filices redigat in cineres, perinde si dicat: ea mihi est innata generositas, ut haec viliora omnia in gremium meum non admittam, neque enim invento illa me digna: sed da argentum, da aurum metallorum nobilissima, his non noceo, haec gremio meo dignor, haec purgo, & nitidiora reddo, ista scilicet invenio me digna. Itane ignis tam inter res creatas eminet, ut in amplexum non recipiat nisi se dignissima: quid de Deo sentiemus; Malachias admirabundus: Quis poterit cogitare, inquit, diem adventus ejus, & quis stabit ad videndum eum? ipse enim quasi signis constans, & emundans argentum, & colabit eos quasi aurum & quasi argentum. Seditur constans, neque enim levi brachio, & obiter, sed acurate argentum atque aurum in pristinos nitores recoquet; Tentabit scilicet eos, & inveniet illos dignos se.

Ignis eminentia inter res creatas,

Hoc Deus triplici fine agit. Nam quos affligit, Triplici si hos aut castigat & punit, aut corrigit, & emendat, aut denique remuneratur & coronat. Primum, quid miramur, à Deo quotidie puniri nos & corripi? quotidie delinquimus? septies enim in die cadet justus. Quia re Deus humanam industriam imitatur, haec ubi alienum confiare refugit, omne nomen praesenti monetà expedit: ita Deus quotidianas noxas, miseris quotidianis expiat. Et hoc magni favoris est. Nam dum judicamur, à Domino corripimur, ut non cum hoc Mundo damnemur. Hebraeus rex David: Priusquam ait, humiliarer, ego deliqui. Vbi noxa, ibi poena.

Mal. c. 3. v. 2. & 3. & emundans argentum, & colabit eos quasi aurum & quasi argentum. Seditur constans, neque enim levi brachio, & obiter, sed acurate argentum atque aurum in pristinos nitores recoquet; Tentabit scilicet eos, & inveniet illos dignos se. Psal. 117. vers. 16.

Alter Dei finis est, cum afflictione nos docet & corrigit. Seipsum, curtamque supellestem suam nosse, maximae felicitatis est. Atqui notitiam hanc inter adversa commodissime docemur. Gregorius pastor dilucide: exterius, inquit, percutimur, ad peccatorum nostrorum memoriam taciti afflictique revocamur, & per hoc sine quod

1. Cor. c. 11. vers. 30. Psal. 118. vers. 67. Secundus. Greg. p. 3. pastor. ad mon. 13.

quod foris patimur, magis intus quod fecimus, dolemus. Gias ille Goliathus in duello cecidit, lapillo dejectus, quia se invincibilem credidit. Petrus promissis animosissimus paratum se aebat & carceres & mortem pro Domino tolerare. Ergo adis, mi Petre, & feliquihorula excubias age. Ah, qualis excubitor! vix a statione dux abiit, & miles hic stertere cepit. O vigilum Praefectum! in excubiis dormit, dein fugit & stationem deserit, ad ancillulae vocem anima projicit, & militem se negat capti ducis. Sed hac ratione Petrus se nosse didicit. Augustino teste. Profertur noster per tentationem fuit, nec quisquam sibi innotescit, nisi tentatus. Ignem in saxi venis latere quis sciret, nisi eum chalybe proliceret.

Denum, coronat etiam Deus affligendo. Gregorius id observans: Cum innocuus, inquit flagello atteritur, ei per patientiam, meritorum summa cumulatur. Elektorum anima nunc marcescit, quia in illa postmodum eterna exultatione viridescit. Modo eos dies afflictionis possident, quia dies latitiae post sequuntur. Hoc ipsum divinus praeo pronunciat: Beatus vir qui sustinet tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitae. Neque ideo tantum affligimur, ut futuris praemiis paremur, sed ipsa quandoque afflictio praemium est.

Iustus Lipsius, sol aevi princeps, & quod de Plinio ferebatur, eruditionis facile notrius, ita Musas coluit, ut pietatem non tantum non neglexerit, sed Musis eam omnibus praetulerit. Annis compluribus octavo quoque die apud Leonardum Lessium Societatis IESV Theologum conscientiae navis absterfit, tenuitque constanter quam cepit integerrimam vivendi rationem. Quod praemia a Deo accepit? Hoc ipsum quod nos supplicium, nominamus. Habuit Lipsius bibliothecam, undequaque lectissimam, quae librorum florem possideret. Nam ex omnibus Orbis partibus, quidquid rarioris advenustioris litteraturae pretio & precibus nancisci potuit, in hoc gazophylacium redegit. Sic optimorum voluminum thesaurus ingens, & contra omne aurum aestimandus in unam domum conflavit. Nec habuit Lipsius extra caelum quod ardentius amaret quam litterarias has delicias. Dixisses cor omne Lipsii in bibliotheca illa altissime sepultum. Sed o fatum, Deus, acerbum! Quod maximam curam, quod annis pluribus studiose congregatum est, id omne subitus ignis unica rapina abtulit. Heu, dolor! Maluisse, credo, Lipsius seipsum perdere, quam haec sua longe sibi charissima. Sed hic Dei mos est, haec illius sunt praemia, quibus virtutem in hoc Orbe remuneratur. Atque hoc etiam favor interpretandus est. Sic Deus cum amicissimis agit: aut enim quod illis charissimum est aufert, aut quod innumeris precibus postulatatum est negat. Est subinde, qui velut Deo persuasurus, ne suas sibi delicias auferat: O domine, inquit, afflige me prout vis, hoc solum quod postulo, concede; aut hoc unum quod sic amo, non eripe. Surrexerunt hic Deus; charissima tollit, desideratissima non concedit; atque sic ipsum cor hominis configit. Et haec gratia, hoc Derpraemium est. Sic Angelus Tobiam solatus: Quia, inquit, acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te. Perinde si dixisset: Vbi virtus, ibi & virtutis praemium afflictio. Afflictus est, quisquis Deo charus est.

§. IV.

AT subinde Deus calamitates immittit, non ut noxas puniat, aut errantes corrigat, nec ut virtutem erigat, sed ut potentiam suam ostendat. De caeco aperte Servator: Neque hic peccavit, neque parentes eius, inquit, sed ut manifestentur opera Dei in illo. Quam hoc aequitate, dixerit aliquis: an fas esse cenleam, al-

terum spoliare, ut me vestiam? Respondemus, jus duplex statuitur: jus strictum, rigidum, summum, Theologis Condignum dicitur: & jus mitigatum, cum quid bonam fide decernitur. Sint igitur omnes homines Hieremia, Danieles, Baptista, moribus integerrimis, nihilominus Deus jure stricto punire hos potest, quandoquid. noxa primigenia, & inhaerentis peccati contagio praecessit, quae quidem miseriarum omnium scautigo est. per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit. & per peccatum mors: sed non sola; comites ea habuit calamitates innumeras. Igitur post premissam labem nativam potest Deus aequissime, & omnibus iuris apicibus servatis, vel innocenissimos quibuscumque supplicii non eternantibus (de Condigno) afficere. Hinc & infantum plurimi morbis ac morte puniuntur.

Quantum autem jam magis puniendi sumus, cum naturae crimine nostris sceleribus augemus; Deinde, si puniat Deus subtrahendo ea quae alioqui solitus est concedere, virtutem, valetudinem, facultates, & si quis haec talia sibi adempta conqueratur, iustissime Deus responderit: Nihil tibi debeo, quod haecenus dedere. tu merissimam interpretare gratiam: dona mea sunt gratuita. Nunc illa subtrahit, ut scias a me fuisse, nec me tibi quidquam obligatum. Haecenus in te liberalis fui; si nolim esse amplius, qua lege contra me ages? An non licet nobis quod volo, facere? Amice non facio tibi injuriam: tolle quod tantum est, & vade. Hanc numeris aequitatem Augustinus explicans: Subtrahit nobis aliquando, inquit, quae necessaria sunt, & atterit nos: ut sciamus, quia pater & dominus est, non solum blandiens, & flagellans. Et quis injuriam vel levissimam hic objecerit? Principis arbitrium est, huic equum, huic torquem, huic praefecturam, huic nihil donare. Sed esto debeantur nobis vitae necessaria, nihil tamen injuria inferretur, si ea Deus ob solum Majestatis suae honorem adimeret. Quid querimus, subditi sumus, & ab opere clientelae nequaquam immunes. Illos tollunt eximios dixeris, qui in labore hominum non sunt, nec cum hominibus flagellabuntur.

Nec nescimus, vitam chariorem esse valetudine, pecuniis, honore. Cum ita quae habet homo dabit pro anima sua. Atqui Martyres testando in Christum vitam impendebant alacerrime; & nos eandem ob causam minoram negabimus? Deinde, quod hoc genus est injuriae, si cui depexum ac deflocatum palliolum adimatur, & detur novum atque melius? non nisi insanus reluctabitur, nec minus fatuus sit qui pileum tribolarem sic aestimet, ut quinquaginta pro eo Philipeos respuat. Deus valetudinem, opes, dignitatem eripit, ut tanto plus reddat gratiae, plus gloriae, quid hoc iniuria? Ea de causa beatus Iacobus hortatur: Omne gaudium existimate, fratres mei, si in tentationes varias incidieritis. Optima commutatio, res fluxas aeternis commutare.

Ignatius Antiochenus praesul eo ardebat patendi desiderio, ut ante se dixerit: Ignis, crux, bestia, offitium contractio, membrorum divisio, & totius corporis contritio, & tota tormenta diaboli in me veniant, tantum Christo fruatur. Neque res maximi quaelus est, sic iacturam facere.

Refert Ioannes Climacus rem miram in monasterio a se suis & oculis & auribus observatam. Erat illius monasterii oeconomus vir modesti prorsus mitisque ingenii, ut quis alius. In hunc cenobii pater gravissimè invecus, eum velut ceterorum consortio indignum è templo iuste ejici. Climacus secreto alloquio abbatem conveniens, reprehensu hominis innocentiam impensius commendare cepit. Cui Abbas prudenter: Scio, ait, mi pater, oeconomum nostrum virum esse religiosum ac probum, neque haecenus id unquam commisitisse, quod

Greg. praefatio in Job. c. 5. med. & lib. 20. moral. c. 20. post med. Jacob. c. 1. v. 12.

Quomodo Deus cum amicis agat.

Job. c. 12. vers. 13.

Joan. c. 9. vers. 3.

Rom. c. 9. vers. 12.

Prædictio de a praesentis Dei decreto, & absolute loquendo.

no de peccato culpa, sed de poenitentia, ut distinguat Theologi. Vid. V. l. c. 2. in 3. parte 5. Thoma quest. 69. disp. 26. de Baptismo cap. 3. Matt. c. 20. v. 15. 13. c. 14.

Aug. tom 8. in Psal. 62. mibi pag. 260.

Psal. 72. vers. 5.

Job. c. 2. vers. 4.

Deus valetudine, & opes eripendo nulli facit injuriam: Iac. 1. vers. 2.

Clim. g. 1. du 4. an. med. mibi pag. 57. Prob. u. 1. ex. 1. 10.

ram mordaci aceto sit eluendum. Sed nati, eminem nisi crudelem & barbarum ex infantis ore aut manu panem rapere: ita & cenobiarcham cum nec fibimet nec aliis æquum censeas, cui curæ non sit suos singulis horis ad auctius in cælo præmium obtinendum evehere, quacunque demum id fiat ratione, sive reprehensionibus, seu contumeliis, sive ludibriis, seu accusationibus. Virtus adversis agitata creescit, vulnere virefcit; inter injurias erigatur; inter miseria florere; Virtus sine adversatio marcescit. Religiosus ergo præses, qui horum negliges est, hos quidem tolerantia premio privat, illis autem exemplum patientia subtrahit, illis denique aniam præbet superbiendi, cum illis desit exercitium tuendæ modestiæ; uti terris etiam fertillissimis infelix lolium innascitur, si cultura cesserit, aut ros pluviaeque non rigent. Quod si cenobiarcha ritè ac ordinae facte, quando insontes etiam contumeliis excreet, cur amplissimi monasterii pater, Orbis gubernator Deus, qui Occano, & Cælo velut muris clausum continet monasterium suum; Cur hic, inquam, Magnus pater inique faciat, si filios suos fame, morbis, egestate, injuriis exerceat? Optima ratiocinatio. Et certè Virtus sine adversario marcescit. Vel hoc Quinti Metelli tum gravis, tum etiam alta in senatu sententia commonefret. Metellus devicta Carthagine, in frequenti senatu: Nescire se, agebat; bonine plus an mali Reipublicæ attulisset illa victoria, quoniam ut pacem restituendo profuisset, ita Hannibalem submovendo, non nihil nocuisset. Ejus enim transitu in Italiam, dormientem populi Romani virtutem excitatam dicebat: metyque debere, ne acri æmulo liberata, in eundem somnum revolveretur. In æquo igitur malorum posuit vri tecta, vastari agros, exhauriri ararium; & prisca roboris hebetari nervos.

En oraculum longè certissimum: Virtus sine adversario marcescit: sine cruce dormitat Patientia. Ergo salve o pretiosa crux, quæ Roxarum rubiginem detergis, quæ speculum opponis, ut nos ipsos discamus nosse, quæ in theatrum producis ad exhibendum patientiæ specimen, quæ coronas non navales, non obficionales, non civicas, non murales, non castrenses, sed caelestes porrigis, quæ ad omnigenam nos virtutem erudis, quæ deducis ad Deum. O ergo Domine hic punge, hic ure, hic seca, hic lacera ut in æternum parcas. Atque ubi deinceps amarior nobis calix ingeretur, quæriturque: Potestis vivere calicem? Animosè respondebimus. Possimus, possumus; divinis freti viribus, non nostris. Neque verò major est servus Domino suo. Si Ioab dux belli sub pelibus degat, turpe profus erit Vriam domi suæ molli lectulo decumbere. Turpissimum, sub capite cruento & spinis redimito, membra delicata, rosas & arpillis decorata cinnamomum & balsamum olere.

Nostrum igitur est, ex ætè scire. Deo sexcentas esse causas, cur discipulos suos in scholâ suâ exagitet, curis fatiget, doloribus premat, & profus asperet tractet. His plagis ad beatam immortalitatem erudimur: hæc itur ad vitam sempiternam. Non itaque, ait Augustinus, in flagello desiciamus, ut in Resurrectione gaudeamus.

CAPVT III.

Cur discipulorum aliqui plus aliis in hoc gymnasio vexentur.

Vetus discipulorum in scholis, & civium in urbibus querela est, alios plus aliis exagitari; his plurimum indulgeri, nihil illis; corvos discitti, cen-

Auris columbulas vexari. Non ritè hoc fieri; civibus æquali jure vivendum esse videri, cum tamen immorigeri, contumaces; ac refractarii plerumque plus favoris obtineant & præmii, quam optemus quique. Non pauci hæc de re conquesti sunt, & quidem sanctissimi viri. Hieremias vates: Quare, inquit, via impiorum prosperatur? bene est omnibus qui pravariantur, & iniqui agunt. Iobus de eodem conquestus: Quare, ait, impii vivunt & sublevari sunt, confortatique divitis. His non minus queritur Propheta Habacuc, dum propemodum expostulat; hoc modo: Quare respicis contemptores, & rases conculcantes impio iustiores? Sanctissimus Rex David in has ipsas querelas devolutus: Mei autem panes moti sunt pedes, inquit, panes effusi sunt gressus mei, quia zelavi super iniquos: pacem peccatorum videns. Et dixi: ergo sine causa iustificavi cor meum. Frustra virtutem colimus, si nequitia virtute sit potentior; si amplioribus præmiis ornatur vitium quam virtus.

B Quisquis es, oculos in Orbem emitte, & videbis eos hic illic mori à quorum incolumitate pferimorum salus vertebatur; eos porro superstitè vivere, quos nunquam nasci, melius fuisset, ceres sanctissimos rapere ac latrocinari, eos qui neminem ledunt, misere conflictari morbis: non paucos improbitissimorum emergere ad dignitatum apices, honestissimū quemque cum durâ egestate luctari. Quis hæc satis miretur? quis non etiam indignetur, passim florere vitium, virtutem laudari, & algerè? Ipse Augustinus: Nescimus, inquit, quo iudicio Dei bonus ille sit pauper, malus ille sit divops. Hunc jam scopulum ad quem impegerunt tot integerimi viri, amolierim è viâ. Huic igitur quaestioni respondendum: Cur in gymnasio patientiæ dociliores & modestiores laboribus urgeantur graioribus; & plerumque durius asperiusque tractentur; hoc est: Cur sæpe bonis malè sit, & malis bene.

§. I.

HVMANÆ rationi difficile videtur captu, Viam impiorum adeo prosperari. Si quis innocens Abel, in Adami familiâ, occiditur, si quis in adibus Iacob, obsequens Iosephus in fossam dejecitur, exteris venditur, in carcerem detruditur; si quis fervidus Elias, in exilium pellitur, fame cruciatur; si quis pius Daniel, ad leones damnatur; si quis patiens Iobus, à diabolo flagellatur; si quis sceleris purus Baptista, in Herodis vincula trahitur; si quis ardè amore Petrus, ad Neronis gladium rapitur. Evolve sacra oracula à primo Genesios ad ultimū Apocalypicos caput, nil penè crebrius spectabis, quam proborum calamitates. Ite, mortales, per eundæ retro secula, sacram profanamque historiam omnem pervestigate, nusquam non lacrymas sanctorum hominum deprehensuri.

D Athenis Sapiens Socrates, Phocion Bonus, Aristides Iustus, Miltiades Victor indigna patiuntur: Aristides exilio, alii morte puniti. Idem Romæ M. Cato sapientis viri exemplar, virtutum viva imago trahitur, vellicatur, truditur, sputis obruitur, prætura & toga ei detrahitur, è senatū in carcerem ducitur, & uti Socrates, in carcere mori cogitur; Rutilius & Camillus in exilio vivere; Pompejus & Cicero clientibus suis cervicem præbere jubentur Bonorum exitus sæpe mali, sæpe pessimi. Ecquis virtutem colat, si tam iniqua sunt virtutis præmia? In vinculis gemit Ioannes Baptista, Herodes inter delicias tripudiat. Lazarus fame moritur, opulentus ille Lazari carnifex in purpurâ quot diebus splendide epulatur? Multæ tribulationes iustorum, multæ profus, multæ. Quid hic Deus? an dormitat, an dissimulat? qui omnes capitis pilos, omnes acris passeruculos, omnia

Valer. l. 7. s. 2. post init.

Beati And. vocat.

Matt. c. 20. v. 22. Ioan. c. 15. v. 20. 2. Reg. c. 11. v. 17.

August. 10. 10. de verbis Domini. serm. 23. cap. 3.

Hier. c. 12. vers. 1. Iob. c. 21. vers. 7.

Habac. c. 1. vers. 3.

Psal. 72. v. 2. & 3.

vers. 13.

Aug. li. 10. de civit. cap. 2.

Sen. lib. de tranq. c. 15. post init.

Psalm. 33. vers. 20.